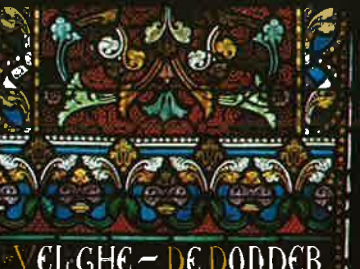

De Glasramen van de
Sint-Martinuskerk.

Les vitraux de l'église
Saint-Martin

VEL GHE - DE DONDER

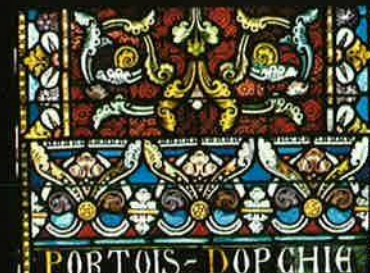
MEMORIA FACILIAE

ANNO DOMINI MCMXIV

PORTOIS - DOP CHIE

PORTOIS - DOP CHIE

ANNO DOMINI MCCCXIV

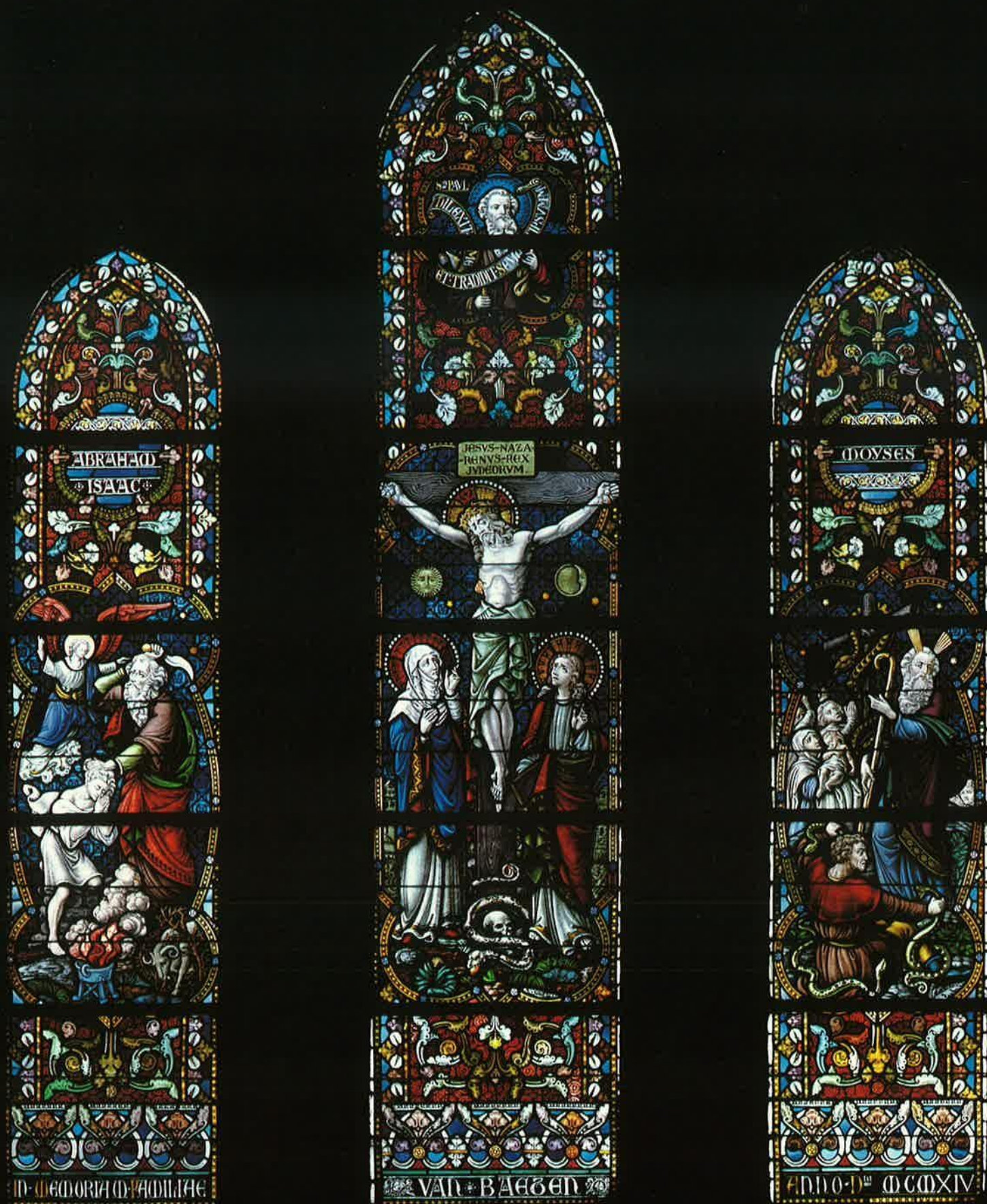

IN MEMORIA ADILIAE

CANEYN-DE VOS

ANNO-Dⁿⁱ MCDXXV

GORCO - DOPCHIE

ANNO-D. MCCCXIV

IN MEMORIA D. FACILIAE

De Glasramen van de Sint-Martinuskerk.

De zijbeuken van de nieuwe Sint-Martinuskerk bevatten een reeks van tien driedubbele glasramen. Het middelste van ieder drieluik stelt een tafereel voor uit het leven van Christus en dit wordt geïllustreerd door twee voorstellingen uit het oude testament, die er door hun gemeenschappelijk thema een wat diepere verklaring van geven. Wij beperken ons hier tot de bijbelse commentaar, ofschoon het de moeite waard zou zijn naar de inspiratiebron van de kunstenaar te verwijzen (o.a. de glasramen van Chartres) en de symboliek van de kleuren te belichten.

Eerste drieluik.

Middenpaneel : De aanbidding der Wijzen.

De tekst bovenaan verwijst naar Matteüs 2,11. Bovenaan ziet men de ster die de wijzen (koningen) hebben geleid. De toren rechts duidt hun hoge afkomst aan. Ze bieden het goddelijk kind, dat symbolisch een wereldbol met kruis in de hand houdt, hun gaven aan : goud, waardoor de oudste van de drie in het kind de koning van de wereld herkent, wierook, die de hulde is van de tweede aan de godheid van Christus, en mirre, die de laatste in een vaas aanbrengt om te verwijzen naar de mensheid en het lijden van de Messias.

Linkerluik : De hulde van Abigaïl aan David.

(Noteer dat bij het plaatsen van de ramen de namen David en Salomon verwisseld werden).

Het is de illustratie van de geschiedenis die verteld wordt in 1 Sam. 25, in 't bijzonder vers 17. Abigaïl is de vrouw van Nabal, een eigenaar die de mannen van David op een onhebbelijke manier behandeld heeft. Zij brengt

Les vitraux de l'église Saint-Martin

Les bas-côtés de l'église sont ornés d'une série exceptionnelle de vitraux. Leur originalité tient non seulement à leur extraordinaire beauté mais aussi au fait que, réalisés par le même artiste, ils sont basés sur un schéma identique. En effet, dans chacun des dix triptyques de la série, la partie centrale est réservée à une scène de la vie du Christ, tandis que les volets, consacrés à l'Ancien Testament et axés sur le même thème, illustrent l'événement qu'ils préfigurent. Bien que le symbolisme des couleurs et les sources de l'artiste (e.a. les vitraux de Chartres) ne manquent assurément pas d'intérêt, nous nous bornerons à un commentaire proprement biblique.

Premier triptyque.

Panneau central: L'adoration des mages.

Le texte renvoie à Matthieu 2,11. En haut se profile l'étoile qui a guidé les rois mages tandis que la tour de droite fait allusion à leur noble origine. A l'enfant divin qui tient dans ses mains un globe terrestre, surmonté d'une croix, ils viennent offrir leurs présents. Par l'or qu'il présente, le premier reconnaît en l'enfant le roi de l'univers; par l'encens, le deuxième rend hommage à la divinité du Christ; par le vase de myrrhe, le dernier fait référence à l'humanité et à la Passion du Messie.

Volet gauche: L'hommage d'Abigaïl à David.

(Détail anecdotique: lors du placement des vitraux on a interverti les noms de David et de Salomon).

Le volet illustre l'histoire racontée dans le premier livre de Samuel chapitre 25, en particulier le verset 17. Comme son mari Nabal, un grand propriétaire, avait rudoyé des envoyés de David, Abigaïl tente de réparer la faute de

geschenken : brood, wijn, schapen, vijgen naar David, de latere grote koning van Israël, om hem als heer te herkennen en de fout van haar echtgenoot goed te maken.

Wij zien hier David, omringd van zijn manschappen, de gaven in ontvangst nemen. Het is een voorafbeelding van de Messias, die steeds tot verzoening bereid is.

Rechterluik : Bezoek van de koningin van Saba aan Salomon

In het eerste boek der Koningen hoofdstuk 10 lezen we hoe de koningin van Saba onder de indruk komt van Salomons wijsheid. Zij schenkt hem goud, reukwerk en edelstenen, die de gaven van de wijzen aankondigen. De scepter die de koning in de hand houdt, de troon versierd met leeuwen en de gewapende soldaat op de achtergrond wijzen op de macht van Salomon.

Dat thema van de hulde verbindt de drie voorstellingen ; we bespeuren zelfs een hiërarchie : links hulde van een onderdaan aan de koning, rechts van een koningin aan de koning, in het midden de hulde van koningen aan de Messias, koning van het heelal. De gaven volgen dezelfde gedachte. Abigaïl offert de voortbrengselen van de aarde. De koningin van Saba de rijkdommen van de aarde, terwijl de gaven van de wijzen door hun symbolisme de geestelijke waarden weer-geven. Wij kunnen het ook zien als de uitdrukking van onderwerping (links) van bewondering (rechts) en tenslotte van aanbidding.

Tweede drieluik

Middenpaneel : Jezus te midden van de leraars.

Het citaat komt uit Lucas 2,46. Het gebeuren speelt zich af in de tempel van Jeruzalem. De uitbeelding gaat echter verder dan wat in het Evangelie wordt gezegd. Volgens de po-

son époux en reconnaissant David comme son maître et seigneur et en lui offrant du pain, du vin, des moutons et des figues.

David qui, entouré de ses hommes armés, accepte les présents qu'on vient lui offrir, préfigure le Messie, toujours prêt à pardonner.

Volet droit: Visite de la reine de Saba à Salomon.

Le premier livre des Rois raconte au chapitre 10 que la reine de Saba est fort impressionnée par la sagesse de Salomon. Les présents (or, parfums, pierres précieuses) qu'elle vient lui offrir préfigurent les présents des rois mages. Le sceptre que le roi Salomon tient à la main, son trône orné de lions, le soldat armé à l'arrière-plan sont des signes de sa puissance.

Le thème de l'hommage relie entre elles les trois représentations. On discerne une hiérarchie aussi bien dans les hommages rendus que dans les présents offerts. A gauche, le sujet rend hommage à son roi et lui offre les produits de la terre. A droite, la reine rend hommage au grand roi en lui offrant des matières précieuses. Au milieu, les rois mages rendent hommage au Messie, Seigneur de l'univers, en offrant des présents dont le symbolisme manifeste renvoie au domaine de la spiritualité. On note de la même manière une gradation dans les sentiments qui passent de la soumission (gauche), à l'admiration (droite) et finalement à l'adoration (milieu).

Deuxième triptyque

Panneau central : Jésus parmi les docteurs.

Le texte est tiré de Luc 2,46. La scène se passe dans le temple de Jérusalem. Elle se réfère moins à l'Évangile qu'à la représentation populaire qui imagine Jésus, assis sur un trône,

pulaire voorstelling zit Jezus op een troon en verklaart de Schrift aan de hand van een openstaande bijbel naast hem. Vier schriftgeleerden luisteren verwonderd naar zijn uitleg. De boekenrollen verwijzen naar hun functie. Op de achtergrond zien we Jozef en Maria die het kind na drie dagen zoeken hier terugvinden.

Linkerluik : Mozes bij het neerdalen van de Sinaï.

(Hier nog eens een verwisseling van stukken : de naam Daniël hoort bij Balthazar) Hetgeen hier wordt voorgesteld lezen we in Exodus 34,29. We zien Mozes met de twee stenen platen naar het kamp van de Israëlieten terugkeren, (in de verte zijn enkele tenten zichtbaar). De mensen op de voorgrond kijken naar hem op, want zijn gelaat glanst, en er zijn twee stralenbundels aan zijn voorhoofd, teken van de ontmoeting met God, wiens aanwezigheid wordt gesuggereerd door de bliksemschichten. Hier herkennen we tevens de uitbeelding van de wet door de twee platen met romeinse cijfers, zoals die ook wordt voorgesteld in het middenpaneel.

Rechterluik : Daniël en Baltazar.

In het boek Daniël hoofdstuk 5 lezen we hoe koning Baltazar de heilige vaten uit de tempel liet halen om ze tijdens een feestmaal te gebruiken. Ze staan hier vooraan afgebeeld naast de koning op een aanligbed. Tijdens het feest verscheen een wondere hand die de woorden schreef "Mene, Tekel, Fares". De profeet Daniël werd erbij geroepen om dit te verklaren en we zien hem hier met een breed gebaar de uitleg geven : geteld (zijn uw jaren), gewogen (zijt gij en te licht bevonden), verdeeld (wordt uw rijk).

Het thema dat de drie taferelen verbindt is het woord Gods : links openbaart het zich in de wet, door God aan Mozes geschonken, rechts in het straffend oordeel dat uitgesproken wordt over iemand die deze overtreedt en in het middenpaneel in de persoon van Jezus, die door de evangelist Johannes "Het Woord" wordt genoemd.

expliquant le texte de la Bible ouverte à côté de lui. Les rouleaux de la Loi renseignent sur la fonction des quatre personnages que les explications de Jésus semblent émerveiller. Au loin, on voit Marie et Joseph qui retrouvent leur enfant après l'avoir cherché durant trois jours.

Volet gauche: Moïse descend du mont Sinaï.

La scène est décrite dans l'Exode 34,29. Avec les deux tables de pierre du décalogue, Moïse se dirige vers le camp des Israélites (au loin on aperçoit quelques tentes). Les gens au premier plan sont frappés de stupeur en voyant son visage rayonnant. Les deux faisceaux lumineux sur sa tête témoignent de sa rencontre avec Dieu dont la manifestation est suggérée par des éclairs. Tout comme sur le panneau central, la Loi est représentée par deux tables de pierre, marquées de chiffres romains.

Volet droit: Daniel et Balthazar.

Dans le livre de Daniel, au chapitre 5, on peut lire que, durant un festin, le roi Balthazar boit du vin dans les vases sacrés du temple de Jérusalem. Sur le vitrail, les vases se trouvent à côté du roi qui est couché sur un lit de table. Pendant le festin, une main mystérieuse vient tracer sur la muraille les mots suivants: "Méné, Teqel, Phares". Le roi demande au prophète Daniel d'expliquer leur sens. D'un geste ample, celui-ci fournit l'explication demandée: comptés (tes jours sont comptés); pesé (tu as été pesé et trouvé trop léger); divisé (ton royaume sera divisé).

La Parole de Dieu forme le lien entre les trois tableaux. A gauche, elle se manifeste dans la Loi à Moïse. A droite, dans le jugement sévère qui frappe celui qui l'enfreint. Au centre, dans la personne de Jésus que l'évangéliste Jean appelle "le Verbe de Dieu".

Derde drieluik.

Middenpaneel : Het doopsel van Christus.

De tekst die bovenaan te lezen is, bevat de boodschap die volgens Marcus uit de hemel weerklinkt om Jezus aan te duiden als de gezondene van de Vader. De duif, symbool van de Geest, duidt Jezus als de Messias aan.

De zin op de strook boven de Doper : "Zie het Lam Gods" is het getuigenis van deze laatste, waarmee hij de eerste leerlingen naar de Heer zal verwijzen. Het purper van de mantel die Johannes draagt is de kleur van de boetvaardigheid die hij predikt en het groen is teken van hoop.

Linkerluik : Mozes doet water uit de rots ontspringen.

Het is de illustratie van wat verteld wordt in Exodus 17 ; op bevel van Jahwe slaat Mozes met zijn stok op de rots om het volk toe te laten zijn dorst te lessen. Het is het beeld van de genade die door het water van het doopsel de zielen tot nieuw leven wekt.

Rechterluik: Eliseüs en de Syriër Naaman.

In het tweede boek der Koningen hoofdstuk 5 lezen we hoe de Syriër Naaman van zijn melaatsheid genezen werd, nadat hij zich, op bevel van de profeet Eliseüs, zeven maal in de Jordaan had gewassen. Hier zien we hem voor de profeet knielen om hem te bedanken en hem de offergave te schenken die zijn dienaar aanbrengt. De profeet weigert deze echter om de gratuititeit van de geestelijke gaven te benadrukken.

Hier is het duidelijk dat het water het bindend element is tussen de drie taferelen. De kunstenaar heeft blijkbaar in het doopsel van Christus een voorafbeelding gezien van het sacrament waardoor iedere gelovige deelgenoot wordt van het Rijk Gods.

Het water uit de rots kan in verband gebracht worden met het woord van Jezus in

Troisième triptyque.

Panneau central: Le baptême du Christ.

Le texte reprend les paroles qui, selon Saint Marc, présentent Jésus comme l'envoyé du Père. La colombe, symbole de l'Esprit Saint, le fait connaître comme le Messie.

Sur le phylactère au-dessus de Jean-Baptiste, on trouve le témoignage qu'il porte à l'intention des premiers disciples: "Voici l'Agneau de Dieu". Son manteau violet, doublé de vert, est signe de pénitence et d'espérance.

Volet gauche: Moïse fait jaillir l'eau du rocher.

Le volet illustre le chapitre 17 de l'Exode. Sur l'ordre de Yahweh, Moïse frappe le rocher de son bâton pour permettre au peuple de se désaltérer. C'est une image de la grâce qui régénère les âmes par l'eau du baptême.

Volet droit: Elisée et le Syrien Naaman.

Au chapitre 5 du deuxième livre des Rois, on lit que le Syrien Naaman s'adresse au prophète Elisée pour qu'il le guérisse de la lèpre. Naaman se lave sept fois dans l'eau du Jourdain comme Elisée le lui ordonne et en sort guéri. Sur le vitrail, nous voyons Naaman se prosterner devant le prophète pour le remercier. Il presse Elisée d'accepter les présents qu'un serviteur amène. Le prophète refuse, démontrant ainsi la gratuité des dons spirituels.

Il est clair que l'eau forme le lien entre les trois tableaux. L'artiste a manifestement vu dans le baptême du Christ une préfiguration du sacrement qui fait participer chaque nouveau fidèle au royaume de Dieu.

L'eau du rocher peut être rattachée à la parole de Jésus en Jean 4,14 : "Celui qui boira

Johannes 4,14 "wie van het water drinkt dat Ik hem zal geven, krijgt in eeuwigheid geen dorst meer."

En de reiniging van de melaatse Naaman is een prachtig symbool van het doopsel waardoor iedere bekeerling wordt gereinigd van al zijn zonden.

Vierde drieluik.

Middenpaneel : Jezus en de boetvaardige zondares.

Lucas vertelt in zijn evangelie 7,36-50 hoe tijdens een gastmaal een zondares Jezus'voeten zalfde en hoe ze haar tranen met haar hoofdhaar afdroogde. Dat zien we hier op de voorgrond afgebeeld. Op de achtergrond zien we de gastheer en een tafelenoot met de hand voor de mond uiting geven aan hun verwondering en hun ergernis. Jezus zal dan de parabel vertellen van de twee schuldenaars, en besluit met de woorden die we bovenaan kunnen lezen : "Haar vele zonden zijn haar vergeven".

Linkerluik : David en de profeet Nathan.

In hoofdstuk 12 van het tweede boek Samuel wordt ons verteld dat de profeet Nathan naar David wordt gestuurd om hem te wijzen op de zware schuld die hij op zich geladen heeft door een van zijn officieren, Uria, te laten omkomen om zijn vrouw voor zich te nemen. Hij doet het aan de hand van een parabel die David diep treft. Daarop vraagt David vergiffenis en we zien hier de profeet die in naam van Jahweh de koning van zonde ontslaat.

David houdt in de hand een harp, waarmee hij de psalmliederen zal begeleiden, die hij volgens de traditie geschreven heeft : de boetpsalm 50 zou precies bij deze gelegenheid ontstaan zijn.

de l'eau que je lui donnerai, n'aura plus jamais soif". La purification du lépreux Naaman est un magnifique symbole du baptême qui purifie le converti de toutes ses fautes.

Quatrième triptyque.

Panneau central: Jésus et la pécheresse repentie.

La scène représentée se trouve en Luc 7, 36-50. Durant un repas, pris chez le pharisien Simon, une pécheresse s'approche de Jésus, se met à lui baigner les pieds de ses larmes et à les essuyer avec ses cheveux. Elle répand ensuite du parfum sur ses pieds. A l'arrière-plan, l'hôte et un convive sont manifestement étonnés et contrariés. Jésus leur raconte alors la parable des deux débiteurs: son intervention se termine par les mots repris sur le vitrail: "Ses nombreux péchés lui sont pardonnés".

Volet gauche: David et le prophète Nathan.

Le chapitre 12 du deuxième livre de Samuel nous apprend que le prophète Nathan vient, sur l'ordre de Yahweh, reprocher à David le crime qu'il a commis en envoyant son officier Urie à la mort pour pouvoir lui prendre sa femme. Pour ce faire, il se sert d'une parable. David est profondément bouleversé et implore la clémence de Dieu. Sur le vitrail, nous voyons le prophète qui lui accorde le pardon au nom de Yahweh.

David tient une harpe à la main avec laquelle il accompagne les psaumes que la tradition lui attribue. Le psaume de pénitence 50 aurait été composé à l'occasion de cet événement.

Het boek Jona wil duidelijk maken dat God het heil van allen wil. In hoofdstuk 3 lezen we hoe de stad Ninive ten gevolge van de prediking van Jonas tot bekering komt. Het wordt hier mooi uitgebeeld : geknield voor de profeet heeft de koning zijn kroon afgenomen en zijn hoofd bedekt met een zak als teken van boete en berouw. De vrouwen en het kind vertegenwoordigen de bevolking van deze heidense stad, waarvan we de indrukwekkende gebouwen op de achtergrond kunnen ontwaren.

Hier wordt de oneindigheid van Gods barmhartigheid, ons gemeenschappelijke thema, duidelijk gemaakt door de tegenstelling tussen de twee zijpanelen : links de vergiffenis geschonken aan de koning van Israël, rechts de kwijschelding van schuld voor de bevolking van het heidense Ninive. De oneindige barmhartigheid vindt zijn hoogtepunt in de houding van Jezus tegenover allen die tot inkeer komen en zich aan Hem toevertrouwen.

Vijfde drieluik.

Middenpaneel : Jezus en de kinderen.

De zin bovenaan is genomen uit het evangelie van Matheüs : "Laat de kleine kinderen tot mij komen". (Mt. 19,14) Het is de reactie van Jezus op het verzet van de leerlingen die de moeders wilden beletten met hun kinderen tot bij de Meester te komen. We zien hier drie moeders met vier kinderen rond Jezus geschaard, die hen met een zegenend gebaar ontvangt. Achteraan zien we een der leerlingen, die verwonderd toekijkt.

De grote lelie links is een symbool van de onschuld en het portaal achteraan is een allusie op hetgeen verder gezegd wordt door de Heer : "Aan hen die zijn zoals zij, behoort het Rijk der hemelen". Het portaal is er als het

Le livre de Jonas veut montrer que Dieu désire le salut de tous. Au chapitre 3 nous lisons que la ville de Ninive se convertit grâce à la prédication de Jonas. Le vitrail montre le roi à genoux devant le prophète. Il vient d'enlever sa couronne et de se couvrir la tête d'un sac en signe de pénitence et de repentir. Les femmes et l'enfant représentent la population de la ville païenne dont les bâtiments impressionnants se profilent à l'horizon.

Le thème commun aux trois scènes est l'infinie miséricorde divine. A gauche, le roi d'Israël obtient miséricorde. A droite, c'est la population païenne de Ninive qui se voit accorder le pardon. La miséricorde divine atteint son plus haut degré dans l'attitude de Jésus envers tous ceux qui se repentent et qui mettent leur confiance en lui.

Cinquième triptyque.

Panneau central: Jésus et les enfants.

Le texte est tiré de l'évangile de Matthieu: "Laissez venir à moi les petits enfants" (Mt.19,14). Par ces paroles, Jésus réprimande en fait les disciples qui veulent empêcher les mères de s'approcher de lui avec leurs enfants. Sur le vitrail, trois mères et quatre enfants se pressent autour de Jésus qui les accueille en les bénissant. L'étonnement se lit sur le visage d'un disciple au second plan.

Le grand lys à gauche symbolise l'état d'innocence, tandis que le portail à l'arrière-plan figure l'entrée du royaume des cieux. Il y a ici une allusion évidente aux paroles du Seigneur: "C'est à leurs pareils qu'appartient le royaume

ware de ingang van.

Linkerluik : Izaak zegent Jakob.

In het boek Genesis, hoofdstuk 27 wordt ons verteld hoe Jakob met de hulp van zijn moeder Rebecca door list de zegen bekomt van zijn vader Izaak. Alles wordt hier in één tafereel samengebracht. De schotel vooraan laat ons zien dat Izaak juist gegeten heeft wat Jakob hem gebracht heeft en in de verte zien we Esaü van de jacht terugkomen, om op zijn beurt de zegen van zijn vader te vragen. Rebecca kijkt gespannen naar de oudste zoon, die reeds op komst is maar net te laat zal zijn om te beletten dat zijn jongere broer de zegen zou ontvangen.

Rechterluik : Jakob zegent de zonen van Jozef.

In hoofdstuk 4 van hetzelfde boek lezen we hoe Jakob op zijn beurt de kinderen van zijn zoon Jozef zegent, die na een bewogen geschiedenis onderkoning van Egypte is geworden en heel zijn familie heeft laten overkomen.

We zien hier Jozef met een kroon op het hoofd, die zijn zonen aan zijn vader voorstelt, maar Jakob kruist de armen zodat zijn rechterhand het hoofd van de jongste zegent en de oudste met de linkerhand wordt aangeraakt.

Het thema dat de drie taferelen verbindt is ongetwijfeld dat van de "zegen". Maar tevens wordt telkens onderstreept hoe God anders oordeelt dan de mensen, hoe de jongere heel dikwijls wordt uitgekozen boven degene die naar menselijke normen op een voorkeur had kunnen rekenen.

Dit wordt nog meer benadrukt daar waar Jezus de kinderen tot voorbeeld stelt, die de leerlingen en alle volgelingen van de Heer moeten navolgen om het Rijk Gods binnen te gaan.

des cieux".

Volet gauche: Isaac bénit Jacob.

Dans le livre de la Genèse, au chapitre 27, on raconte que Jacob reçoit la bénédiction de son père Isaac grâce à une ruse de sa mère Rebecca. Toute l'histoire est ici condensée dans une seule scène. Au premier plan, on voit qu'Isaac vient de vider le plat que Jacob lui a apporté, tandis qu'au loin Esaü, revenant de la chasse, s'apprête, à son tour, à demander la bénédiction paternelle. L'inquiétude se lit dans l'attitude tendue de Rebecca qui, voyant approcher l'aîné à grands pas, craint qu'Esaü ne rentre avant la bénédiction de Jacob.

Volet droit: Jacob bénit les fils de Joseph.

Au chapitre 4 de la Genèse, on lit que Jacob bénit à son tour les enfants de son fils Joseph. Après une histoire très mouvementée, ce dernier est devenu vice-roi d'Egypte et il y a fait venir sa famille.

Sur le vitrail, Joseph porte la couronne et présente ses fils à son père. Jacob croise les bras de telle sorte que sa main droite bénit le cadet, Ephraïm, tandis que sa main gauche se pose sur la tête de l'aîné, Manassé.

Le thème des trois tableaux est incontestablement la bénédiction mais chaque fois on insiste sur le fait que Dieu ne se sert pas des mêmes critères que les hommes. Il abroge très souvent le droit d'aînesse au bénéfice des cadets.

Jésus pousse cette idée à l'extrême lorsqu'il cite les enfants en exemple. Si les apôtres et les disciples du Seigneur veulent entrer dans le royaume de Dieu, ils devront devenir comme de petits enfants.

Zesde drieluik.

Middenpaneel : De Gedaanteverandering.

De kunstenaar heeft hier getracht uit te beelden wat Mattheus vertelt in hoofdstuk 17 van zijn evangelie : "Zijn gelaat straalde zoals de zon en zijn kleet werd glanzend als het licht". Dat is de betekenis van de gouden aureool en de stralenbundel die van Jezus uitgaat. Naast de Heer zien we Mozes (met de stenen platen) en Elias die, volgens de tekst, met Hem spraken over zijn lijden en dood. Jezus houdt een boek in de hand, symbool van de Godsopenbaring, dat de Messias door lijden zijn glorie zal binnengaan. Vooraan zien we de drie bevoorrechte apostelen : Petrus, Jakobus en Johannes, die luisteren naar de stem uit de wolk en waarvan de laatste woorden bovenaan zijn weergegeven : "Luister naar Hem".

Linkerluik : Het brandend braambos.

In Exodus 3 wordt verteld hoe God zich in het brandend braambos aan Mozes openbaart als "Jahwe", dat wil zeggen : "Ik ben die is", en hoe Hij hem de opdracht geeft zijn volk uit Egypte te leiden naar het Beloofde Land. Mozes heeft zijn gelaat bedekt uit eerbied voor de verschijning en zijn sandalen uitgedaan, omdat deze plaats van Godsontmoeting een heilige plaats is. Links zien we een slang. Het is de staf van Mozes die in een slang veranderd is en dadelijk daarna in de hand van Mozes weer een stok zal worden. Door dit teken zal Mozes de twijfelaars kunnen overtuigen dat God hem verschenen is. Helemaal achteraan bemerken we de piramiden die er ons op wijzen dat we in Egypte zijn.

Rechterluik : De droom van Jakob.

We lezen in Genesis 28 hoe Jakob, na de zegen van Izaäk ontvangen te hebben, naar Haran vertrok en hoe hij onderweg in een droom (de maan en de sterren wijzen op het nachtelijk uur) de openbaring kreeg dat God met hem was. Hij zag een ladder waarlangs engelen op en neer kwamen en Jahwe boven-

Sixième triptyque.

Panneau central: La Transfiguration .

L'artiste a tenté de représenter ce que Saint Matthieu dit au chapitre 17, verset 2: "Son visage resplendit comme le soleil et ses vêtements devinrent blancs comme la lumière". Il utilise à cet effet l'auréole et le faisceau lumineux qui émane de Jésus. A côté du Seigneur, nous apercevons Moïse (avec les tables de pierre) et Elie qui, d'après le texte, s'entretenaient avec lui de sa passion et de sa mort. Jésus tient un livre à la main, symbole de la révélation divine, annonçant que le Messie devra souffrir pour entrer dans sa gloire. A l'avant-plan, on remarque les trois apôtres que Jésus a pris avec lui: Pierre, Jacques et Jean. Ils prêtent l'oreille à la voix qui vient de la nuée. Le vitrail reprend les derniers mots du message: "Ecoutez-le".

Volet gauche: Le buisson ardent.

Au chapitre 3 du livre de l'Exode, Dieu se révèle à Moïse comme "Yahweh", ce qui signifie: "Je suis celui qui est". Il le charge de faire sortir son peuple d'Egypte et de le conduire à la terre promise. Par respect pour l'apparition, Moïse se couvre le visage et ôte ses chaussures. Le lieu où il se trouve est un lieu saint, un lieu de rencontre avec Dieu. A gauche, on aperçoit un serpent. Le bâton de Moïse s'est transformé en serpent et, peu après, il deviendra un bâton dans sa main. Grâce à ce signe, Moïse doit être à même de convaincre les sceptiques que Dieu lui est réellement apparu. Tout à fait au fond, les pyramides indiquent que la scène se déroule en Egypte.

Volet droit: Le songe de Jacob.

Au chapitre 28 de la Genèse, Jacob se rend à Haran, après la bénédiction de son père Isaac. En cours de route (la lune et les étoiles témoignent de l'heure tardive), Dieu lui révèle en songe qu'il est avec lui. Il voit une échelle sur laquelle des anges montent et descendent. Au sommet de l'échelle, Dieu lui apparaît et

aan, die voor hem de belofte, eens aan Abraham gedaan, hernieuwde en hem tot vertrouwen aanzette. Bij het ontwaken riep Jakob uit : "Waarlijk, Jahwe was op deze plaats en ik wist het niet". Ook deze plaats is heilig.

Het thema dat de drie taferelen verbindt is dat van de Godsopenbaring. Telkens is het God die spreekt en een zending toevertrouwt aan degene die het visioen krijgt rechts : Jakob, de vader van de twaalf stamvaders van Israël, links : Mozes de bevrijder van het Hebreeuwse volk en in het midden : Christus, de stichter van de Kerk die Hij zal toevertrouwen aan de twaalf apostelen.

Beneden rechts vinden we ook het merkteken van de kunstenaar. Camille Ganton - Defoin

Zevende drieluik.

Middenpaneel : Jezus ontmoet zijn Moeder.

Hoofdstuk 19 van het evangelie van Johannes dat hier wordt geciteerd met de woorden "zelf zijn kruis dragend", vermeldt in vers 25 dat Maria aan de voet van het kruis stond samen met "de leerling die Jezus liefhad", volgens de traditie Johannes zelf. Wij zien hier de ontmoeting tussen de Zoon en zijn Moeder, die door Johannes liefdevol wordt ondersteund. Boven het kruis steekt de romeinse adelaar uit, teken van het romeins gezag, en rechts draagt een dienaar het opschrift dat boven het kruis zal vastgespijkerd worden. Een romeinse soldaat leidt de stoet en vooraan wijst de schedel op de nabijheid van de executieplaats.

Linkerluik : De dood van Abel

In Genesis 4 lezen we dat Kaïn uit jaloersheid zijn broer Abel vermoordt. Rechts vooraan zien we nog het offeraltaar waarop Abel een schaap aan God geofferd heeft, maar het tafereel dat hier wordt uitgebeeld wordt in de

lui redonne confiance et courage, en renouvelant les promesses faites jadis à son ancêtre Abraham. A son réveil, Jacob s'écrie: "Vraiment, Yahweh était en ce lieu et je l'ignorais". Ce lieu est saint lui aussi.

Le thème commun est celui de la révélation divine. Chaque fois, c'est Dieu qui parle et qui confie une mission à celui à qui il apparaît. A droite: à Jacob, le père des douze patriarches d'Israël; à gauche: à Moïse, le libérateur du peuple hébreu; au milieu: au Christ, qui sauvera le monde par sa mort sur la croix, fondera l'Eglise et la confiera aux douze apôtres.

En bas, à droite, on remarque l'emblème de l'artiste et son nom, Camille Ganton-Defoin.

Septième triptyque.

Panneau central: Jésus rencontre sa Mère.

Le chapitre 19 de l'évangile selon Saint Jean nous dit que Jésus "portait lui-même sa croix" (verset 17) et que Marie se tenait au pied de la croix "avec le disciple que Jésus aimait" (verset 25), saint Jean d'après la tradition. Le vitrail nous montre la rencontre du fils et de sa mère que Jean soutient tendrement. Au-dessus de la croix, on remarque l'aigle, symbole de l'autorité romaine. A droite, un serviteur porte l'écrin qui sera cloué au sommet de la croix. Un soldat romain marche en tête du cortège. Au premier plan, le crâne fait allusion à la proximité du lieu d'exécution.

Volet gauche: La mort d'Abel.

Le quatrième chapitre de la Genèse nous raconte que Caïn tue son frère Abel par jalousie. Devant à droite, on voit l'autel sur lequel Abel a sacrifié un mouton. Le vitrail nous montre Adam et Eve retrouvant leur fils assas-

Bijbel niet beschreven : het stelt Adam en Eva voor die hun vermoorde zoon terugvinden en het is vooral Eva die hier door haar wanhopig gebaar de aandacht trekt.

Rechterluik : De moed van de Makkabese vrouw.

Het verhaal van de marteldood van de zeven broeders staat te lezen in het tweede boek der Makkabeeën hoofdstuk 7. Koning Antiochus wilde de joodse godsdienst uitroeien en dwong daarom de joden varkensvlees te eten. Wie weigerde werd op wrede wijze ter dood gebracht. Hier zien we de moeder die haar jongste zoon aanmoedigt trouw te blijven aan Gods wet en niet te eten van het varkensvlees, dat hier vooraan zichtbaar is, terwijl op de achtergrond de koning aan zijn dienaars bevel geeft de andere broers, die geweigerd hebben, om te brengen. Een is opgehangen, een tweede wordt onthoofd, een derde, meer vooraan, is levend verbrand.

Het thema dat de drie taferelen verbindt is dat van de moeder, die door het lijden van haar kind zelf veel te lijden heeft en zo mede lijdt. Hier ook is er een zekere gradatie. Eva ondergaat het lijden. De Makkabese moedigt haar zoon aan en zal zelf ook sterven. Maria is de koningin der martelaren, aan wie Simeon reeds had voorspeld dat een zwaard haar ziel zou doorboren.

Achtste drieluik.

Middenpaneel : Het offer van Christus.

De dood van Christus wordt hier geïnterpreteerd in functie van het citaat uit Paulus'brief aan de Galaten 2,20 : "Hij heeft mij liefgehad en zichzelf overgeleverd (voor mij)".

Naast het kruis staan Maria en Johannes, tot wie Jezus juist gezegd heeft : "Ziedaar uw moeder". De zon en de maan verwijzen naar

siné; c'est le geste de désespoir d'Eve qui attire principalement l'attention. La scène représentée ici n'apparaît pas dans la Bible.

Volet droit: Le courage de la Machabéenne.

Le récit du martyre des sept frères se trouve au deuxième livre des Machabées, chapitre 7. Dans son désir de détruire la religion juive, le roi Antiochus força les juifs à manger du porc. Celui qui refusait, était mis à mort de façon particulièrement cruelle. Le vitrail nous montre la mère qui est en train d'encourager son fils à rester fidèle à la loi de Dieu et à ne pas toucher à la viande de porc, visible au premier plan. A l'arrière-plan, le roi donne l'ordre à ses serviteurs de tuer les frères rebelles. L'un d'eux a été pendu, on décapite l'autre; un troisième est brûlé vif.

Le thème abordé ici est celui de la mère que la souffrance de son fils fait doublement souffrir. On note une gradation dans les sentiments. Eve ne fait que subir la souffrance. La Machabéenne encourage son fils avant de mourir elle-même. Marie est la reine des martyrs, à qui Siméon a prédit qu'un glaive lui transpercerait le coeur.

Huitième triptyque.

Panneau central: Le sacrifice du Christ.

L'interprétation de la mort du Christ se réfère à l'Épître aux Galates (2,20): "Il m'a aimé et s'est livré pour moi".

A côté de la croix, on trouve Marie et Jean, à qui Jésus vient de dire: "Voici ta mère". Le soleil et la lune font allusion aux phénomènes

de natuurverschijnselen die met de dood van Jezus gepaard gingen. Onderaan zien we de schedel waardoor de overwinning op de dood wordt uitgedrukt, die veroorzaakt is door de zonde. Deze wordt hier voorgesteld door de slang, die een vrucht in de muil houdt ; duidelijk een allusie op wat aangekondigd was in het aards paradijs (Gen. 3,15) "Vijandschap sticht ik tussen u (slang) en de vrouw, tussen uw kroost en het hare (Christus). Het zal uw kop bedreigen en gij zijn hiel".

Linkerluik : Het offer van Izaäk.

Het tafereel dat we hier te zien krijgen is ontleend aan Genesis hoofdstuk 22. Abraham staat op het punt het offer te brengen van zijn geliefde zoon Izaäk. Een engel komt tussen om hem dat te beletten, nu God gezien heeft dat Abraham tot het uiterste zou gaan om aan Gods wil te beantwoorden. Geknield op de brandstapel laat Izaäk zich gewillig doen. Voor het brandaltaar staat het vat met het vuur waarmee het geheel moet aangestoken worden. Rechts vooraan een ram, die in het struikgewas vastgeraakt is en die Abraham in de plaats van Izaäk als brandoffer zal opdragen.

Rechterluik : De bronzen slang.

In het boek Numeri 21, 5-9 lezen we hoe het volk tegen Mozes morde en hoe God als straf giftige slangen op het volk afstuurde. Het volk kwam tot inkeer en Mozes kreeg van God de opdracht een bronzen slang te maken en die op een paal vast te spijkeren. Al wie er zou naar opkijken zou in leven blijven. Dat is wat hier wordt voorgesteld. Mozes wijst naar de bronzen slang, terwijl vooraan een man worstelt met de giftige dieren die hem hebben aangevallen.

Het gemeenschappelijk thema is hier minder zichtbaar : het is het (kruis) hout waaraan het slachtoffer is vastgemaakt. Izaäk droeg zelf het hout waarop hij moest opgeofferd worden. De reddingbrengende bronzen slang is vastgemaakt aan een paal in de vorm van een kruis. En Jezus is aan het kruis genageld,

naturels qui ont accompagné la mort de Jésus. Au bas du vitrail, on remarque le crâne qui exprime la victoire sur la mort causée par le péché. Le serpent, qui a un fruit dans la gueule, représente le péché. Ici, il y a une allusion manifeste à ce qui a été annoncé au paradis terrestre (Genèse 3,15): "Je mets une inimitié entre toi et la femme, entre ta postérité et sa postérité; elle te visera à la tête et tu la viseras au talon".

Volet gauche: Le sacrifice d'Isaac.

La scène représentée est empruntée au chapitre 22 de la Genèse. Abraham est sur le point de sacrifier Isaac, son fils bien-aimé. Un ange intervient pour l'en empêcher, car maintenant Dieu a vu qu'Abraham ne recule devant rien quand il s'agit d'accomplir la volonté divine. Isaac, à genoux sur le bûcher, n'oppose aucune résistance. Dans un vase, devant l'autel, on remarque le feu qui doit servir à embraser le bûcher. A droite, un bélier s'est empêtré dans les buissons; c'est lui qu'Abraham va offrir en holocauste à la place d'Isaac.

Volet droit: Le serpent d'airain.

Le livre des Nombres (21,5-9) nous apprend que le peuple maugréait contre Moïse et que Yahweh envoya contre le peuple des serpents brûlants qui mordirent les gens. Le peuple se repentit et Dieu donna l'ordre à Moïse de faire un serpent d'airain et de le placer sur une perche. Tous ceux qui le regarderaient, demeureraient en vie. Sur le vitrail, Moïse désigne le serpent d'airain, tandis qu'à l'avant-plan un homme lutte contre les animaux venimeux qui l'ont attaqué.

Ici le thème est moins évident: c'est le bois du sacrifice. Isaac porte lui-même le bois du bûcher. Le serpent d'airain, qui sauve ceux qui le regardent, est attaché à une perche en forme de croix. On cloue Jésus sur la croix qu'il a portée lui-même jusqu'au Golgotha. Au chapitre 3 de

dat Hij ook zelf tot op Golgotha gedragen heeft. Dit was reeds aangekondigd in Johannes 3, 14-15 waar Jezus de betekenis van zijn dood duidelijk maakt door een vergelijking met de bronzen slang : "De mensenzoon moet omhoog worden geheven, zoals Mozes eens de slang omhooghief in de woestijn, opdat eenieder die gelooft in Hem eeuwig leven zal hebben".

Negende drieluik.

Middenpaneel :Verschijning van de verrezen Christus.

In het evangelie van Johannes wordt in hoofdstuk 20, 24-29 verteld hoe Jezus, na zijn verrijzenis, voor de tweede keer aan zijn leerlingen verschijnt. Thomas, die er de eerste keer niet bij was en de anderen niet wilde geloven, wordt hier door de Heer zelf uitgenodigd de hand in zijn zijde te leggen, zoals hij als voorwaarde had gesteld om in Jezus' verrijzenis te geloven.

Thomas valt op de knieën en roept uit : "Mijn Heer en mijn God", woorden die bovenaan het raam weergegeven zijn. Rond de Heer staan enkele van de leerlingen en, op de voorgrond, Johannes, de schrijver van het verhaal, met vóór hem enkele boeken die de Schrift voorstellen : alles wat gebeurde is geschied opdat de Schriften zouden vervuld worden. Zo zegt de psalm 16,10 : "Mijn ziel laat Gij niet aan het dodenrijk over, Gij levert uw dienaar niet uit aan het graf".

Linkerluik :De redding van Jonas.

In het boek Jonas lezen we hoe de profeet, na een eerste weigering om naar het heidense Ninive te gaan, tijdens zijn vlucht overboord wordt gegooid en door een grote vis wordt verzwolgen. In de buik van de vis bidt Jonas tot God een smeekgebed, waarvan het kernwoord luidt : "Trek mij levend omhoog uit de grafkuil".

Saint Jean, versets 14 et 15, Jésus avait annoncé sa mort et en avait expliqué le sens en se référant au serpent d'airain: "Comme Moïse éleva le serpent dans le désert, ainsi faut-il que soit élevé le Fils de l'homme, afin que quiconque croit ait par lui la vie éternelle."

Neuvième triptyque.

Panneau central: Le Christ ressuscité apparaît à ses disciples.

Au chapitre 20, versets 26 à 29, l'évangile de Jean nous raconte une deuxième apparition de Jésus à ses disciples. Thomas, qui n'avait pas été témoin de la première, refusait de croire les autres. Sur le vitrail, on voit que le Seigneur lui-même l'invite à mettre la main dans son côté; il remplit ainsi les conditions exigées par Thomas.

Thomas tombe à genoux et s'écrie: "Mon Seigneur et mon Dieu"; ces mots figurent au sommet du vitrail. Jésus est entouré de quelques-uns de ses disciples, tandis qu'à l'avant-plan Jean, l'auteur du récit, a devant lui des livres qui représentent l'Écriture: "Tout cela est arrivé afin que s'accomplissent les Écritures". Comment ne pas évoquer ici le Psaume 16, verset 10: "Car tu ne peux abandonner mon âme au shéol, tu ne peux laisser ton ami voir la fosse".

Volet gauche: Jonas sauvé par Dieu.

Le livre de Jonas nous apprend que le prophète prend la fuite en bateau au lieu d'aller parler aux habitants de Ninive, comme Dieu le lui a ordonné. Durant une violente tempête, on le jette par-dessus bord et un grand poisson l'engloutit. Dans les entrailles du poisson, Jonas supplie Dieu "de le faire remonter vivant de la fosse".

Het verhaal eindigt met de melding dat Jonas op het droge wordt uitgespuwd. Dat is wat hier wordt uitgebeeld. In de verte zien we het schip, waaruit Jonas in zee geworpen werd. Voor de Joden is de zee het Rijk van de dood.

Rechterluik : Samsons ontsnapping uit Gaza.

De geschiedenis van Samson wordt ons verteld in het boek Rechters, hoofdstuk 13-16. In zijn strijd tegen de Filistijnen wordt hij op zekere dag in de stad Gaza opgesloten. Maar tijdens de nacht rukte hij de poorten uit de hengsels en ontsnapte zo aan de dood.

Op de achtergrond zien we de stadsmuren van Gaza. De maan wijst er ons op dat het nacht is en de bloem vooraan is teken van nieuw leven.

Het gemeenschappelijk thema is hier de overwinning op de dood. Jezus zelf heeft een vergelijking gemaakt tussen zijn dood en het verblijf van Jonas in de buik van het zeemonster : "Zoals namelijk Jonas drie dagen en drie nachten verbleef in de buik van het zeemonster, zo zal de Mensenzoon drie dagen en drie nachten verblijven in de schoot van de aarde" (Matth. 12,40).

En de ontsnapping van Samson kan als illustratie beschouwd worden van wat Petrus zegt in zijn rede op Pinksteren : "God heeft Hem ten leven opgewekt na de strikken van de dood te hebben ontbonden ; want het was onmogelijk dat Hij daardoor werd vastgehouden". 'Handel. 2,24).

Tiende drieluik.

Middenpaneel : Hemelvaart van Jezus.

Bovenaan het raam wordt Lucas 24,51 geciteerd : "Hij werd ten hemel opgenomen" en de kunstenaar heeft getracht dit zo getrouw

Le vitrail nous montre la fin de l'histoire: le poisson vomit Jonas sur le rivage. Au loin, on discerne le navire avec lequel Jonas avait pris la fuite. Pour les Juifs, la mer représente le royaume de la mort.

Volet droit: Samson s'échappe de Gaza.

Dans sa lutte contre les Philistins, Samson se trouve à un certain moment cerné dans la ville de Gaza (Juges,16). Au milieu de la nuit, il fait sortir les portes de la ville de leurs gonds et échappe ainsi à une mort certaine.

A l'arrière-plan se profilent les murs de Gaza. La lune symbolise la nuit et la fleur au premier plan est signe de vie nouvelle.

Ici, la victoire sur la mort constitue le thème central. Jésus a fait lui-même une comparaison entre sa mort et le séjour de Jonas dans le ventre du monstre marin: "De même, en effet, que Jonas fut dans le ventre du monstre marin durant trois jours et trois nuits, de même le Fils de l'homme sera dans le sein de la terre durant trois jours et trois nuits". (Matthieu 12,40)

On peut considérer que l'épisode de Samson illustre le discours de Pierre à la Pentecôte: "Dieu l'a ressuscité, le délivrant des affres de l'Hadès. Aussi bien n'était-il pas possible qu'il fût retenu en son pouvoir". (Actes des Apôtres 2,24)

Dixième triptyque.

Panneau central: L'Ascension de Jésus.

L'artiste a essayé d'exprimer aussi fidèlement que possible la phrase qui figure au sommet du vitrail: "Il fut emporté au ciel" (Luc

mogelijk weer te geven. Christus is omgeven door stralen (teken van zijn verheerlijking) en wordt door de wolken gedragen (wolken wijzen in de Bijbel steeds op de aanwezigheid van God). Rond Hem zien we zeven leerlingen, waarvan we in de twee die vooraan zijn uitgebeeld Johannes en Petrus herkennen. Getuige zijn van de hemelvaart is tevens een zending : de leerlingen zullen de Blijde Boodschap verder moeten doorgeven.

Linkerluik : De Opneming ten hemel van Henoch.

De figuur van Henoch is in de Bijbel niet breed uitgetekend. In de brief aan de Hebreeënen hoofdstuk 11,5, die zelf verwijst naar Gen. 5,24, wordt hij voorgesteld als een voorbeeld van geloof, die daarom aan God behaagde. Dit laatste wordt ook van Jezus gezegd bij zijn doopsel en zijn gedaanteverandering. De hand Gods bovenaan symboliseert de Godsverbondenheid.

Van Henoch wordt gezegd dat hij niet gestorven is maar ten hemel opgenomen. Hier zien we Henoch die, gesteund door een engel, in een wolkennevel ten hemel wordt gedragen. Onderaan is een man getuige van het gebeuren. We mogen aannemen dat het Metuselach is, zijn oudste zoon.

Het raam draagt hier ook het pauselijk wapenschild van Benedictus XV, die paus was tijdens de eerste wereldoorlog.

Rechterluik : De opneming ten hemel van Elias.

In tegenstelling met Henoch is Elias een zeer gekende profeet, van wie de geschiedenis wordt verteld in de twee boeken der Koningen. We zien hem hier in een vurige wagen naar de hemel gevoerd worden, zoals vermeld wordt in 2 Kon. 2,11. Onderaan zien we de profeet Elisa, die zijn meester ziet verdwijnen in een brede stralenbundel en die, naar diens woord, een dubbel deel van zijn geest zal ontvangen om zijn taak verder te zetten. Geest die hier wordt gesymboliseerd door de duif.

24,51). La figure du Christ est auréolée (signe de sa glorification) et portée sur une nuée (symbole biblique de la présence de Dieu). Parmi les sept disciples qui l'entourent, deux sont parfaitement reconnaissables à l'avant-plan: Pierre et Jean. Etre témoin de l'ascension implique une mission: celle d'aller proclamer la Bonne Nouvelle.

Volet gauche: Hénoc est emporté au ciel.

Dans la Bible, la figure d'Hénoc reste assez floue. L'Épître aux Hébreux (11,5), qui se réfère à la Genèse (5,24), voit en lui un croyant exemplaire qui plut à Dieu. C'est par la même expression que le Christ est désigné lors de son baptême et de sa transfiguration. La main céleste, qui domine le vitrail, symbolise l'union avec Dieu.

D'Hénoc on dit qu'il fut enlevé, en sorte qu'il ne vit pas la mort. Soutenu par un ange, on le montre ici porté au ciel dans une nuée. En bas, un homme est témoin de l'enlèvement. Il s'agit probablement de son fils aîné, Mathusalem.

Les armes qu'on trouve sur le vitrail sont celles de Benoît XV qui exerça son pontificat durant la première guerre mondiale.

Volet droit: Elie est emporté au ciel.

Contrairement à l'histoire d'Hénoc, celle du prophète Elie est contée en long et en large dans les deux livres des Rois. Ici, un char de feu emporte Elie au ciel (2 Rois 2,11). En bas, on remarque le prophète Elisée qui voit son maître disparaître dans un tourbillon de feu et qui va, selon sa promesse, recevoir une double part de son esprit afin de poursuivre son oeuvre. La colombe est le symbole de cet esprit.

We zien onderaan ook het wapenschild van Mgr. Antonius Stillemans, die bisschop van Gent was toen de ramen werden geplaatst.

Het thema dat hier driemaal behandeld wordt is de opneming ten hemel als bevestiging en verheerlijking door God. Henoeh wordt hier als de eerste heilige uit het oud verbond voorgesteld en Elias als de profeet die de voorafbeelding is van Christus als brenger van Gods boodschap. Jezus zelf wordt gezien als degene die mens geworden is zoals wij, behalve in de zonde, en die Gods liefde heeft geopenbaard. In een echte apotheose wordt Hij hier door zijn leerlingen als Gods Zoon aanbeden (Luc. 24,52).

Moge deze korte beschrijving onze parochianen helpen het woord Gods met steeds meer overtuiging te overwegen en hun liefde tot de Heer steeds meer te laten groeien.

En-dessous, on trouve les armes de Mgr. Antoine Stillemans, évêque de Gand au moment du placement des vitraux.

Le thème commun de l'enlèvement au ciel signifie l'approbation et la glorification par Dieu. Le vitrail présente Hénoc comme le premier saint de l'ancienne Alliance. Le prophète Elie préfigure le Christ, en tant que messenger de Dieu. Jésus est celui qui s'est fait semblable aux hommes, hormis le péché, et celui en qui Dieu nous a révélé son amour. En guise d'apothéose, les disciples adorent le Christ, en tant que Fils de Dieu (Luc 24,52).

Puisse cette brève analyse favoriser chez nos paroissiens la méditation de la Parole de Dieu et faire croître en eux l'amour du Seigneur.